

Några uppmuntrande rader om den svenska tapetförsäljningen och det fina arbete som alla inblandade har gjort under 1989 bör få sitt omnämnande här. Enförsäljningsökning på 30% med en gammal tapet som är snart 25 år är en fantastisk säljprestation. Även Kinnasand A/S i Norge har gjort ett mycket fint resultat med tanke på hur svår den norska marknaden för textiltapeter har varit detta år.

Gläntar vi på dörren till 1990 så är tyvärr förutsättningarna inte lika positiva och glädjande som 1989 års resultat. Vi arbetar, när detta skrivs, på att färdigställa siffermaterialet för 1990 så antagandet är högst preliminärt men trenden pekar på hårdare tider.

Det har varit ett fantastiskt år, 1989. Det har funnits stor entusiasm och vilja bland alla medarbetare, vi har produktutvecklat och förberett oss inför 90-talet.

Jag vill här tacka alla för Era fina arbetsinsatser under 1989 och önskar Er och Era familjer en riktigt

**GOD JUL och ett
GOTT NYTT ÅR!**

Kjell-Åke Svärd

Olja utvunnen ur citronskal har visat sig vara en lika effektiv fettlösare som de starka kemikalier som nu används.

Citrusfrukternas frammarsch ersätter farliga kemikalier

Farliga kemikalier får ofarlig ersättare

Citron klarar industri

Av ERIKA BJERSTRÖM

Olja utvunnen ur citronskal har visat sig vara en fullgod ersättare för farliga lösningsmedel.

Citrikleen provas just av flera svenska industrier med lovande resultat.

har nu blivit en värdefull råvara, berättar kemingenjör Eva Persson, forskare i förebyggande miljövärd i TEM-gruppen, Lund. De amerikanska tillverkarna håller också på att experimentera med terpen utvunnen ur apelsin- och ananasskal.

I USA har flera stora företag gått till det citronbaserade

lista* över kemikalier som inspektionen vill förbjuda.

Det misstänks vara cancerframkallande och ångorna orsakar trötthet, koncentrationssvårigheter och minnesluckor. Dessutom bidrar trikloretylen till att bilda smog genom en fotokemisk process.

Det är med andra ord ett ämne som är farligt för industri och miljö.

i Borås att företaget skulle övergå till citrusmedlet.

– Vi är mycket nöjda. Det luktar friskt och gott i hallen. Dessutom fettar det ytor lika bra som trikloretylen och alkaliska bad. Det är ett mycket bra skifte.

Ur citronskal utvinns olika "terpener". Ämnen som är biologiskt nedbrytbara och som har mycket goda tvättegenskaper. De

löser feta verkstadsoljor lika effektivt som de starka kemikalier som nu används, t ex trikloretylen.

Idén är amerikansk där tillverkarna köper in stora mängder av citron- och apelsinskal, samt ananas från juiceproducenterna.

Terpenerna används nu i USA av de stora tidningarna till tvätt av tryckvalsar och av dataföretagen som tvättar kretskort etc. I Borås har Dahlén International gjort en uppmärksam helomvändning till terpenet: citrikleen.

Kinnasand har sedan 1986 haft tvättemedlet Artific med i sitt program, ett terpen som som är ett miljöpåpassat rengöringsmedel för textilier och textiltapeter, kläder mm.

– När vi t ex inom tapetsidan jobbar med naturmaterialet lin så är Artific också den naturligaste sak i världen, påpekar Kjell-Åke Svärd.

Kemikalieinspektionens kemister är positiva. Den enda nackdelen som upptäckts kan vara att personer som är allergiska mot citrusfrukter också är det mot citronolja.

**ARTIFIC®
Textilrengöring**

ARTIFIC är ett högkoncentrerat, miljöpåpassat fäskbortläsningsmedel i geléform tillverkat av Terpen från citrusfrukter.

ARTIFIC löser både fett- och vattenlösliga fläckar, såsom fett, olja, ketchup, kaffe, vin, färgtröb mm.

När det gäller kläder stryk ARTIFIC direkt på fläcken och tvätta därefter som vanligt i tvättmaskin.

KINNASAND NOVAUM
Den naturligaste sak i världen!

"Artific textilrengöring, den naturligaste sak i världen."